

Interventionell utredning av smärta

Bakgrund

Långvarig smärta / värk är en av våra stora folksjukdomar. Nästan var 5:e svensk har ont. En smärta som antingen uppkommit efter ett olyckstillbud eller som kommit smygande. Ofta får man aldrig veta varför man har ont eller exakt vilken struktur som gör ont. Man får gå utan någon diagnos.

Om man kan ta reda på varifrån besvären kommer har man möjlighet att kunna utvärdera olika typer av riktade behandlingar mot just den typen av besvär. Och ofta kan man då hitta ett sätt att behandla just den sjukdomen. Denna strategi har präglat sjukvården allt sedan 1800-talet, men det har tyvärr mycket sällan fått genomslag i utredning och behandling av patienter med långvarig smärta. Vid Smärtkliniken i Umeå har vi sedan nästan 30 år arbetat på detta sätt: Utifrån en noggrann genomgång av patientens besvär lägger vi upp en utredningsplan som syftar till att lokalisera varifrån smärtan kommer. Denna metodik kallas 'precisionsdiagnostik' eller 'interventionell smärtbehandling'. Internationellt är detta en standardbehandling. Mycket av utvecklingen och undervisningen inom området sker genom sammanslutningen ISIS, International Spine Intervention Society, vilka sedan mer än 10 år tillbaka bedrivit kurser och forskning i utredning och behandling av smärta.

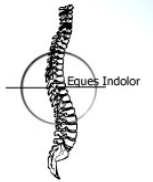
Hur går det till?

Smärta syns inte, varken på röntgen, MR eller vid en kroppsundersökning. Det är bara patienten själv som kan känna när det gör ont, var det gör ont och hur intensiv smärtan är. Men med en systematisk utredning kan man ändå många gånger lokalisera smärtfokus. Detta sker genom att man utifrån en smärtanalys lägger upp en utredningsplan där misstänkta strukturer testas. Under röntgenkontroll anläggs en exakt blockad av den struktur som ska testas. Genom att bedöva en struktur i taget kan man lokalisera varifrån smärtan kommer. Varje gång är det patienten själv som bedömer effekten under tiden bedövningsmedlet verkar..

En förutsättning för att utredningen ska fungera är att patienten kan bedöma effekten av testerna. Uppföljningen efter tester och behandlingar är därför mycket viktiga. Det sker vanligtvis per telefon eller vid återbesök.

Kan smärta botas?

En vanlig typ av smärta är facettledsrelaterad smärta, vilken kan behandlas med radiovågsbehandling. Med särskilda nålar och särskild utrustning värmer man facettledens nerv och skapar då en mycket långvarig blockad vilket många gånger tar bort smärtan för all framtid. Ibland återkommer smärtan när blockaden släpper efter ca 10-12 månader och i så fall kan man göra nya tester och vid behov upprepa behandlingen. Vid flera internationella studier har man kunnat visa mycket bra resultat vid radiovågsbehandling av smärta som lokaliserats till facettleder. Även andra smärtor kan botas: en smärtsam disk kan opereras med bra resultat, en inflammerad nervrot kan många gånger behandlas med en specifik rotblockad, mm, mm.

Ofta finns det dock delar av smärtan som ej låter sig lokaliseras eller behandlas. Dessa delar måste man lära sig leva med och man måste lära sig kunna fungera så bra som möjligt trots smärtan. Ibland kan man behöva hjälp av s.k. kognitiv beteendeterapi för att klara av det. En interventionell utredning och en kognitiv behandling är två behandlingar/utredningar som kompletterar varandra. Vid Smärtkliniken i Umeå jobbar vi dock enbart med interventionell behandling även om vi uppmuntrar till att man samtidigt jobbar med KBT och andra metoder för att kunna fungera så bra som möjligt trots de besvär man har. Dessa behandlingar får man bäst via sin ordinarie primärvårdskontakt.

Planering av utredningen

Smärtkliniken i Umeå har avtal med Västerbottens läns landsting vilket innebär att vi kan ta emot patienter på remiss från hela landet. Vi tar även emot privata patienter och patienter som söker med privata vårdförsäkringar.

För att få en snabbare utredning planerar vi ofta in flera besök under två till tre dagar så att man kan minska resandet. Första besöket tar normalt ca 1 timme men följande besök brukar ta en halvtimme förutom vid behandling då det också tar ca 1 timme. Hur många tester som genomförs vid varje besök varierar men oftast är det en test, ibland två och som mest tre tester vid samma besök. Efter vissa blockader eller behandlingar behöver man ligga och vila någon halvtimme, men man behöver aldrig vara inneliggande. Skriftlig information lämnas efter varje åtgärd. Vanligtvis behövs minst 4 besök innan man når fram till en behandling av ett enkelt smärttillstånd; vid mer komplicerade fall kan det krävas fler besök.

Mellan besöken följer vi ofta upp per telefon, liksom efter behandling.

Kontakt

Du kan nå oss på telefon när mottagningen är öppen eller via Mina vårdkontakter.

[Http://www.minavardkontakter.se](http://www.minavardkontakter.se)

Välkomna!

Johan Hambræus
Överläkare